
Medisinsk nytt

MEDISINSK NYTT

RAGNHILD ØRSTAVIK

Stamceller danner øyer

Transplantasjon av øyceller fra pancreas har vært forsøkt som behandling ved diabetes mellitus (Nature Med 2000; 6: 278–82). Problemet er å få transplantert nok celler til å danne tilstrekkelig med insulin. Hos mus har man nå lyktes i å dyrke stamceller fra pancreasvev hos dyr som er i ferd med å utvikle sykdommen. Disse cellene responderte på glukose in vitro. De lot seg videre overføre til mus med diabetes, og normaliserte blodsukkerverdiene i løpet av et par uker. Man kan tenke seg at behandlingen kan overføres på mennesker, blant annet ved å «høste» slike stamceller hos pasienter med en tidlig fase av sykdommen.

Lettere liv for astmapasienter

38 overvektige pasienter med asthma bronchiale har deltatt i en åpen studie av vektreduksjons effekt på sykdommen (BMJ 2000; 320: 827–32). Halvparten av deltakerne gjennomgikk en streng diett og tapte i gjennomsnitt 14,5 % av kroppsvekten i løpet av åtte uker. Etter ett år var gjennomsnittlig vekttap 11,3 %, mens kontrollgruppen hadde lagt på seg 2,2 %. Pasientene som hadde slanket seg, opplevde signifikant mindre dyspné, hadde bedre lungefunksjonstester og brukte mindre perorale steroider enn kontrollgruppen. Mens behandlingsgruppen i gjennomsnitt opplevde ett oppbluss av sykdommen i løpet av studieperioden, hadde de øvrige deltakerne i gjennomsnitt fire episoder med forverring ($p = 0,001$).

Svimmelhet

Svimmelhet er en vanlig plage hos eldre (Ann Intern Med 2000; 132: 337–44). Tidligere studier av begrensede grupper pasienter har avdekket svært varierende årsaker. I en populasjonsbasert studie med 1087 deltakere rapporterte 24 % at de var plaget av varig svimmelhet. De vanligste tilstandene assosiert med svimmelhet var angst, depresjon, nedsatt hørsel, postural hypotensjon og tidligere hjerteinfarkt samt bruk av flere enn fem faste medikamenter. Forfatterne foreslår at svimmelhet betegnes som et geriatrisk syndrom, på linje med falltendens og delir.

Antibiotikaresistens hos nyfødte

Ved intensivavdelinger for nyfødte er man særlig engstelige for infeksjoner, og tyr derfor oftere til bredspektrede former for antibiotika (Lancet 2000; 355: 973–8). I Nederland har man gjennomført en overkrysningsstudie med to ulike antibiotikaregimer. Den første gruppen brukte kombinasjonen penicillin/tobramycin ved tidlig septikemi, mens den andre gruppen brukte amoxicillin/cefotaxim. 218 pasienter ble behandlet i hver gruppe. Tre pasienter i den første gruppen ble kolonisert med bakterier som var resistente mot den empiriske terapien, mot 41 pasienter i amoxicillin/cefotaxim-gruppen. Den relative risikoen for å bli kolonisert med en resistent stamme per 1 000 pasientdøgn var 18 ganger høyere hos dem som fikk amoxicillin/cefotaxim i forhold til penicillin/tobramycin.

Flygere og leger

Som én av flere undersøkelser om feil og håndtering av feil hos helsepersonell, har en gruppe forskere fra Texas sammenliknet flygere med leger og intensivsykepleiere (BMJ 2000; 320: 745–9). 26 % av flygerne mente at tretthet ikke hadde noe å si for hvor godt de utførte arbeidet sitt, mot hele 70 % av kirurger og 47 % av anestesileger. Bare en av tre helsearbeidere mente at feil ble håndtert på en tilfredsstillende måte ved deres arbeidsplass. Like mange mente dessuten at de selv aldri gjorde feil. Forfatterne mener at man har kommet mye lenger i luftfart enn i helsevesenet når det gjelder å bygge opp en arbeidskultur som gjør det mulig å unngå feil på arbeidsplassen.

Årsaker til hjerneslag

Dersom en pasient med stenose i arteria carotis får et hjerneslag, regner man ofte med at dette er embolikilden. 2 885 pasienter med carotisstenose ble fulgt i gjennomsnitt fem år (JAMA 2000; 283: 1429–36). 1 039 tilfeller av hjerneslag oppstod hos 749 pasienter. Forfatterne fant at årsaken til hjerneslaget ofte lå andre steder enn i en tett arteria carotis: Andelen hjerneslag med hjertet som utgangspunkt (kardioembolisk slag) var 12 % av pasientene med symptomatisk stenose på 60–69 %, og 6,9 % av dem med

stenose over 99 %. Årsaken til slag bør avdekkes også hos pasienter med carotisstenose, fordi operativ behandling av denne ikke vil forebygge embolier fra andre kilder.

Publisert: 30. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 3. september 2026.